

KÖLCSÖNALAPÚ KÖZÖSSÉGI FINANSZÍROZÁS HPT. HATÁLYA ALÁ TARTOZÁSA

I. TÉNYÁLLÁS

Az Európai Parlament és Tanács 2020. október 7. napján elfogadta az Európai Parlament és a Tanács 2020/1503 rendeletét az európai közösségi finanszírozási üzleti szolgáltatókról, valamint az (EU) 2017/1129 rendelet és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról (**Rendelet**), amellyel az Európai Unió egy egységes szabályrendszert alakított ki a közösségi finanszírozási szolgáltatásokra. A Rendelet 2021. november 10. napján lépett hatályba, de a rendelkezéseit az EU tagállamai – a meghosszabbított határidőre tekintettel – csak 2023. november 10. napjától kötelesek alkalmazni.

A Rendelet a közösségi finanszírozási szolgáltatások két típusát szabályozza, nevezetesen a befektetés-alapú, illetve a hitelalapú közösségi szolgáltatásokat. A közösségi finanszírozási szolgáltató (**KFSz**) egy nyilvános, digitális platformot működtet azzal a céllal, hogy kapcsolatba hozza a befektetőket és hitelezőket a finanszírozást kereső vállalkozásokkal. A befektetés-alapú finanszírozás átruházható értékpapír vagy egyéb hasonló finanszírozási célú eszközök megvásárlásával, míg a hitelalapú finanszírozás hitelek nyújtása révén valósul meg.

A hitelalapú közösségi szolgáltatás keretében a KFSz lehetővé teszi az egy vagy több (bel-, illetve külföldi) természetes és jogi személy befektető (**Befektető**) és egy vagy több projektgazda (**Projektgazda**) között hitelmegállapodás megkötését a közösségi finanszírozási platformon keresztül anélkül, hogy a KFSz bármikor is a Projektgazda hitelezőjeként járna el. A KFSz a hitelnyújtás közvetítésével szükségszerűen együtt járó járulékos feladatokat is ellát, ideértve különösen az ajánlatoknak a bemutatása, beárazása, illetve a Projektgazdák – és általuk hirdetett projektek – hitelkockázati értékelése. Habár a Rendelet megköveteli, hogy a KFSz az alapítása szerinti tagállamban a kijelölt illetékes hatóságtól megszerezze a működéséhez szükséges engedélyt, egyidejűleg kimondja, hogy valamennyi olyan tagállamban jogosult – Befektetőknek és Projektgazdáknak egyaránt – szolgáltatást nyújtani, amelyről előzőleg nyilatkozott az engedélyező hatóságnak. Az engedélyező hatóság az erre irányuló nyilatkozat beérkezését követően értesíti a kijelölt tagállamban az illetékes hatóságot és az Európai Értékpapír-piaci Hatóságot (**ESMA**), amely nyilvántartásba veszi a KFSz-t. A nyilvántartásba vételről a KFSz-t értesíti az engedélyező hatóság, ezt követően a KFSz megkezdheti ezen tevékenységét a kijelölt tagállamokban. Magyarországon az engedély kiadására kijelölt illetékes hatóság a Magyar Nemzeti Bank (**Felügyelet**).

II. JOGKÉRDÉSEK

2.1. Kimeríti-e a Befektető az – engedélyköteles tevékenységnek minősülő – üzletszerű pénzkölcsönnyújtás fogalmát azzal, ha több alkalommal egy vagy több Projektgazdának hitelt nyújt a KFSz platformján keresztül? Amennyiben igen, úgy a hitelnyújtási tevékenység megkezdéséhez köteles-e a Befektető előzetesen engedélyt szerezni a Felügyeltől? Amennyiben igen, tesz-e különbséget e tekintetben a jogszabály természetes személy és jogi személy Befektető között?

2.2. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (**Hpt.**) hatálya alá tartozik-e a KFSz platformján keresztül a külföldi ügyfelek között megkötött hitelmegállapodás?

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

3.1. A Kérelemben elsőként felvetett jogkérdésre vonatkozóan – nevezetesen engedélyköteles-e a Befektető hitelnyújtási tevékenysége – a releváns jogszabályi rendelkezéseket elsősorban a Rendelet és a Hpt. tartalmazza. A Hpt. pénzügyi szolgáltatási tevékenységeket meghatározó 3. § (1) bekezdés b) pontja a „hitel és pénzkölcsönnyújtása” üzletszerű végzését a pénzügyi szolgáltatások közé sorolja.

A Rendelet 2. cikk (1) bekezdés b) pontja maga is definiálja a hitel fogalmát, amely szerint a hitel „*olyan megállapodás, amelynek keretében a befektető a projektgazda rendelkezésére bocsátja a megállapodás szerinti pénzügyi összeget a megállapodásban meghatározott időtartamra, a projektgazda pedig feltétel nélküli kötelezettséget vállal arra, hogy ezt az összeget a felhalmozódott kamatokkal együtt – a részletfizetési ütemezésnek megfelelően – visszafizeti a befektetőnek.*”

A Kérelemben megfogalmazott álláspont szerint a Kérelmező sem vitatja, hogy a Befektető által üzletszerűen végzett tevékenység megfelel a Hpt. 3. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt hitel- és pénzkölcsönnyújtásnak.

A Rendelet Preambulumának (9) bekezdése szerint „[a] szabályozási arbitrázs elkerülése és a közösségi finanszírozási szolgáltatók hatékony felügyeletének biztosítása érdekében a közösségi finanszírozási szolgáltatók számára meg kell tiltani, hogy betéteket vagy más visszafizetendő pénzeszközöket gyűjtsenek az ügyfelektől, kivéve, ha a 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv¹ 8. cikkének megfelelően hitelintézetként is engedélyezték azokat. **A tagállamoknak mindazonáltal biztosítaniuk kell, hogy nemzeti joguk ne írja elő a hitelintézetként való engedélyezés követelményét vagy más egyedi engedélyt, mentességet vagy felmentést a projektgazdák vagy befektetők számára, amennyiben közösségi finanszírozási projektekre vonatkozó ajánlat vagy az azokba való befektetés céljából fogadnak el pénzeszközöket vagy nyújtanak hiteleket.**”

Mindezt megerősíti a Rendelet 1. cikk (3) bekezdése is, mely szerint „amennyiben egy közösségi finanszírozási szolgáltató, projektgazda vagy befektető a 2013/36/EU irányelv 8. cikke szerinti hitelintézeti engedéllyel rendelkezik, a **tagállamok nem alkalmazzák az említett irányelv 9. cikkének (1) bekezdését² átültető nemzeti követelményeket, valamint biztosítják, hogy a nemzeti jog ne írjon elő hitelintézeti engedélyt vagy más egyedi engedélyt, mentességet vagy felmentést a közösségi finanszírozási szolgáltatások nyújtásával kapcsolatban a következő helyzetekben:**

a) olyan projektgazdák esetében, amelyek a közösségi finanszírozási szolgáltató által közvetített hitelekkel kapcsolatban pénzeszközöket fogadnak el a befektetőktől; vagy

b) olyan befektetők esetében, amelyek a közösségi finanszírozási szolgáltató közvetítésével hitelt nyújtanak a projektgazdáknak.”

A Rendelet idézett előírásából kitűnik, hogy a Rendelet egyértelmű célja volt az, hogy a közösségi finanszírozás keretében megvalósuló hitelalapú finanszírozást megkülönböztesse az egyes tagállamok ágazati jogszabályai alá tartozó engedélyköteles tevékenységektől. Ennek hiányában a közösségi finanszírozás ugyanis nem tudná betölteni azon eredeti rendeltetését, hogy jelentősebb adminisztratív teher nélkül nagyszámú, kis összegű pénzügyi hozzájárulások révén forráshoz juttassa az adott projektgazdát.

A Rendelet e céljának történő megfelelés érdekében a 2021. november 18. napján hatályba lépett 2021. évi LVIII. törvényben egészítette ki az Országgyűlés a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) és a Hpt. rendelkezéseit a közösségi finanszírozás keretében nyújtott pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó rendelkezésekkel.

A Tpt. 296/A. §-a meghatározza a közösségi finanszírozás keretében közvetíthető „hitelnyújtás” fogalmát annak érdekében, hogy egyértelművé tegye a Hpt. szerinti és a kizárólag a közösségi finanszírozási tevékenységre vonatkozó felügyeleti engedély birtokában végezhető pénzkölcsönnyújtási tevékenység közötti kapcsolatot. Ennek megfelelően a közösségi finanszírozás keretében közvetíthető hitelnyújtás fogalma a Tpt. alapján is azonos a Hpt. 6. § (1) bekezdés 40. pont b) pont ba) alpontja szerinti pénzkölcsönnyújtással, azaz azt a tevékenységet jelenti, amelynek során a hitelező és az adós között létesített hitel- vagy kölcsönszerződés alapján a hitelező pénzüsszeget bocsát az adós rendelkezésre, amelyet az adós a szerződésben megállapított időpontban – kamat ellenében vagy anélkül – köteles visszafizetni.

A Rendelet fenti rendelkezéseivel összhangban a Hpt. 6. § (6a) bekezdése kimondja, hogy nem minősül pénzügyi szolgáltatás közvetítésének a közösségi finanszírozási szolgáltatás. A Hpt. 6. § (6a) bekezdésének indoklása is hangsúlyozza a Hpt és a Rendelet szerint kölcsönnyújtás elkülönítésének fontosságát, amikor kimondja: „A Javaslát elhatárolja a közösségi finanszírozási szolgáltatást a pénzügyi szolgáltatásoktól.”

A fent idézett rendelkezésekből megállapítható, hogy a hitelalapú közösségi finanszírozás során a Befektetők által nyújtott kölcsön alatt a Hpt-ben is szabályozott pénzkölcsönnyújtási tevékenység értendő, melyre azonban speciális rendelkezésként nem a Hpt., hanem a Rendelet előírásai, „sui generis” szabályozása alkalmazandó. Bár a Hpt. 3. § (3) bekezdésének hatályos szövege³ kifejezetten a törvényi eltérés lehetőségére utal akkor, amikor a felügyeleti

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (Irányelv)

² (1) A tagállamok megtiltják a személyek és a hitelintézetnek nem minősülő vállalkozások számára, hogy betéteket vagy más visszafizetendő pénzeszközök nyilvánosságától történő gyűjtésére irányuló, üzletszerű tevékenységet folytassanak

³ „Ha törvény másként nem rendelkezik, kizárólag a [...] MNB-nek az e törvény alapján kiadott engedélyvel végezhető az (1) és (2) bekezdésben meghatározott pénzügyi szolgáltatás, valamint kiegészítő pénzügyi szolgáltatás”

engedélytől mentes (jogszerű) pénzügyi szolgáltatás nyújtás lehetőségét taglalja, a Hpt. fentebb idézett 6. § (6a) bekezdése és a Rendelet szövegének együttes értelmezése útján kijelenthető, hogy a hazai jogrendben is közvetlenül alkalmazandó Rendelet és a Hpt. lehetőséget biztosít a Befektetők számára az MNB engedélye nélkül e Rendelet keretein belül történő kölcsönnyújtásra.

Fentiek alapján a Befektető által végzett kölcsönnyújtásra – amennyiben az kizárólag a Rendelet által közvetlenül szabályozott jogi konstrukció keretében zajlik – a Hpt. hatálya nem terjed ki és így engedély nem szükséges hozzá. Ez természetesen ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a KFSZ-nek ne lenne szüksége a Rendelet 12. cikke által előírt engedélyre.

Az MNB felhívja továbbá a Kérelmező figyelmét arra, hogy a Rendelet Preambulumának (8) bekezdése alapján „[a] közösségi finanszírozási szolgáltatások belső piacának működését gátló akadályok felszámolásával ez a Rendelet elő kívánja mozdítani a vállalkozások határon átnyúló finanszírozását. Ezért indokolt, hogy a 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének a) pontjában meghatározott **fogyasztóknak történő hitelezéshez kapcsolódó közösségi finanszírozási szolgáltatások ne tartozzanak e Rendelet hatálya alá**”.

A Rendelet 1. cikk (2) bekezdés a) pontja szerint „nem alkalmazandó a következőkre: a) az olyan projektgazdáknak nyújtott közösségi finanszírozási szolgáltatások, **amelyek a 2008/48/EK irányelv 3. cikke a) pontjában meghatározott fogyasztók**”.

Erre tekintettel tehát megállapítható, hogy a fogyasztóknak minősülő Projektgazdáknak nyújtott szolgáltatásokra nem terjed ki a Rendelet hatálya. Így amennyiben a Kérelemben hivatkozott pénzkölcsönnyújtás fogyasztóknak minősülő projektgazda részére történik, abban az esetben azt – a Rendelet kivétel szabálya alapján – az általános szabályok (Hpt.) szerint kell elbírálni. Ha az ilyen típusú pénzkölcsönnyújtás esetében teljesülnek a Hpt.-ben rögzített üzletszerűsége vonatkozó követelmények, akkor az engedélyköteles pénzügyi szolgáltatásnak fog minősülni.

3.2. A Rendelet 1. cikk (1) bekezdése alapján „[e] Rendelet egységes követelményeket állapít meg a közösségi finanszírozási szolgáltatások nyújtására, a közösségi finanszírozási szolgáltatók szervezetére, engedélyezésére és felügyeletére, a közösségi finanszírozási platformok működésére, valamint a közösségi finanszírozási szolgáltatásoknak az Unióban történő nyújtásával kapcsolatos átláthatóságra és marketingközleményekre vonatkozóan”.

A közösségi finanszírozásra vonatkozó szabályokat tehát az Európai Unió tagállamaiban közvetlenül hatályos és közvetlenül alkalmazandó Rendelet szabályozza. A Hpt. hatálya – a 3.1. pontban kifejtett okokól kifolyólag – ugyanakkor nem terjed ki a közösségi finanszírozási tevékenységre. A KFSZ-nek azonban rendelkeznie kell a Rendelet alapján előírt engedéllyel a közösségi finanszírozási szolgáltatás nyújtására.

A Rendelet 18. cikke alapján a Magyarországon közösségi finanszírozási szolgáltatás végzésére engedéllyel rendelkező KFSZ valamennyi olyan tagállamban jogosult – Befektetőknek és Projektgazdáknak egyaránt – határon átnyúló szolgáltatást nyújtani, amelyről előzőleg nyilatkozott az MNB-nek, mint engedélyező hatóságnak. Az MNB értesíti a kijelölt tagállamban az illetékes hatóságot és az Európai Értékpapír-piaci Hatóságot (**ESMA**), amely nyilvántartásba veszi a KFSZ-t. A nyilvántartásba vételt követően a KFSZ megkezdheti határon átnyúló tevékenységét az általa megjelölt és a nyilvántartásban rögzített tagállamokban.

Budapest, 2023. szeptember